

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора, Ульянової Вікторії Станіславівни
про дисертацію **Тань Сяо**

**«Формування естетичної культури майбутніх учителів музичного
мистецтва в КНР засобами китайської народної опери)»**,

подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

*Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із галузевими
науковими програмами.*

Формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва є однією з актуальних проблем, що постають перед сучасною вищою музично-педагогічною освітою. Урахуванням менталітету й духовно-моральних цінностей національних культур України й КНР у цьому процесі вимагає більш глибокого розуміння особливостей підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до даного виду діяльності

Проблема підготовки майбутніх учителів на основі використання світового досвіду є актуальною в Китаї та в Україні, особливо в галузі музично-педагогічної освіти. Адже саме вчитель музики має забезпечити формування духовного, естетичного, творчого потенціалу суспільства. Важливим для сучасних педагогічних досліджень у цьому контексті можна вважати досвід КНР, яка в умовах динамічного суспільно-політичного розвитку приділяє багато уваги створенню незалежної та гнучкої системи підготовки майбутніх учителів музики. Компаративні педагогічні розвідки мають виявити проблеми та зміни, що відбуваються в музично-педагогічній освіті КНР на тлі загальносвітових тенденцій.

Розв'язання проблемних питань, основними з яких визнаємо окреслені автором суперечності між: суспільною значущістю забезпечення якісної вищої музично-педагогічної освіти в Україні на засадах культурологічного підходу й реальним її станом; посиленням інтересу до конструктивного досвіду з формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та відсутністю цілісного наукового дослідження у цьому напрямі; доцільністю використання передових ідей китайських науковців про організацію процесу формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та недостатньою обізнаністю цих ідей українських дослідників; потребою у творчому застосуванні в українській вищій школі перспективного досвіду закладів вищої освіти КНР із формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та відсутністю відповідного організаційно-методичного забезпечення із цього питання; потребою у творчому застосуванні прогресивних ідей китайського досвіду формування естетичної культури майбутніх учителів

музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та їх недостатньою дослідженістю.

У рецензованій роботі переконливо обґрунтовано актуальність обраної теми, чітко визначено науковий апарат дослідження. Зміст роботи відповідає поставленим завданням, а суть досліджуваної проблеми – темі дисертації. Дисертантка здійснила продуктивну спробу вирішення даної проблеми.

Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри початкової і професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Підвищення ефективності навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх та вищих педагогічних навчальних закладах» (РК31– 200199004104). Тема затверджена вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (протокол №9 від 22.12.2017 р.).

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

У результаті проведеного дослідження дисертанткою:

– *здійснено* цілісне дослідження проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери;

– *визначено* тенденції формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери; з'ясовано зміст та структуру (мотиваційно-ціннісний (мета – спрямованість на музично-естетичне виховання); змістовно-цільовий (систематизація знань, умінь і навичок, що відповідають меті вокально-педагогічної діяльності); операційний (сукупність знань і умінь здобувачів освіти щодо розвитку основ вокальної майстерності учнів і формуванню пізнавально-ціннісного, емоційно-художнього відношення до музичного мистецтва); результативно-рефлексійний (адекватна оцінка себе як вчителя музичного мистецтва і результатів вокально-педагогічної діяльності) компоненти) компоненти формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери;

– *узагальнено* зміст (освітня програма підготовки містить цикли загальних і спеціальних дисциплін навчального плану (обов'язкових, вибіркових, факультативних);

– *обґрунтовано* напрями імплементації досвіду формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери з метою вдосконалення підготовки зазначених фахівців у закладах вищої освіти України.

Подальшого розвитку набули наукові положення про зміст, форми та методи формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери. До наукового обігу введено невідомі та маловідомі джерела китайською (42) мовою, окремі факти й положення, пов'язані з розв'язанням досліджуваної проблеми.

Нові факти, одержані здобувачем.

Дисертація Тань Сяо є порівняльним дослідженням, що спрямоване на виявлення цінних ідей і позитивного досвіду у напрямі формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та їх творче використання у процесі реалізації ОПП підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальностями 014 – Середня освіта («Музичне мистецтво»). Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати на наступні результати, що мають вагому наукову новизну.

По-перше, цінною, з точки зору педагогіки вищої школи, є здійснено цілісне дослідження проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери.

По-друге, цінними є визначені тенденції формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери; з'ясовано зміст та структуру (мотиваційно-ціннісний (мета – спрямованість на музично-естетичне виховання); змістовно-цільовий (систематизація знань, умінь і навичок, що відповідають меті вокально-педагогічної діяльності); операційний (сукупність знань і умінь здобувачів освіти щодо розвитку основ вокальної майстерності учнів і формуванню пізнавально-ціннісного, емоційно-художнього відношення до музичного мистецтва); результативно-рефлексійний (адекватна оцінка себе як вчителя музичного мистецтва і результатів вокально-педагогічної діяльності) компоненти формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери.

По-третє, цінним є узагальнений китайський досвід із визначеної проблеми за такими напрямками: зміст, форми, методи формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз тексту дисертації Тань Сяо та змісту публікацій дисертантки дають підстави для висновку стосовно наукової достовірності викладених автором результатів. Дисертанткою опрацьовано значний масив наукових джерел (286 найменувань, із них – 192 іноземними мовами), на підставі розгляду яких сформульовано власне бачення досліджуваної проблеми.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується належною теоретичною базою, ґрунтовним вивченням і критичним аналізом наукових праць і, загалом, не викликає сумніву.

Дисертантка використовує в роботі загальнонаукові методи – аналіз, синтез, узагальнення, класифікацію та аналогію для характеристики джерельної бази досліджуваної проблеми, висвітлення рівня її наукової розробленості, уточнення суті базових понять. Значення для науки і практики отриманих автором результатів

Дисертаційне дослідження Тань Сяо містить нові, раніше не захищені наукові положення, а обґрунтовані результати у сукупності розв'язують актуальну наукову проблему.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (довідка № 01/10-419 від 30.06.2020 р.), Бердянського державного педагогічного університету (довідка №57-01/811 від 01.09.2020 р.), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 643-33/03 від 07.07.2020 р.).

Одержані в процесі дослідження дані та висновки *можуть бути використані* для оновлення змісту ОПП підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями 014 – Середня освіта («Музичне мистецтво»); перегляду навчальних і робочих навчальних програм, силабусів дисциплін психолого-педагогічного циклу; укладання навчально-методичних комплексів професійно-орієнтованих дисциплін; підготовки дистанційних курсів тощо).

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом.

Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, двох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (286 найменувань, із них – 192 іноземними мовами). Загальний обсяг роботи становить 218 сторінок, основний зміст викладено на 158 сторінках. Розділи дисертації логічно завершені, містять висновки, які відповідають змісту та поставленим завданням дослідження.

Дисертантка на достатньому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, її актуальність, визначила мету, завдання, об'єкт, предмет, концепцію, методологічні й теоретичні основи, аргументувала використання обраних методів дослідження.

У першому розділі – **«Теоретичні основи формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери»** – дисертантка глибоко проаналізувала стан досліджуваної проблематики; досить вдало визначила основні напрями її розроблення у світовому й вітчизняному науковому дискурсі. Тань Сяо обґрунтувала, з чим ми погоджуємося, проблему відсутності праць, які б розкривали питання проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери. Як позитивне слід відзначену структуру та зміст естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР та надану характеристику китайській народній опері як педагогічному засобу формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР

У другому розділі – **«Досвід формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери»** – дисертантка глибоко проаналізувала зміст, форми і методи авторкою проаналізовано зміст, форми, методи та засоби формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР; розкрила

можливості використання прогресивного китайського позитивного досвіду у процесі формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти України.

Виходячи з аналізу основної частини роботи, доходимо висновку, що мета в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Творчий задум авторки дисертації досить чітко виявляється у всіх компонентах її наукового апарату: в обґрунтуванні актуальності, визначенні мети, завдань, об'єкта, предмета, теоретичних засад дослідження. Звертає на себе увагу логічно виправдана структурованість та послідовність викладу змісту дисертаційної роботи, яка повною мірою відповідає меті та завданням проведеного дослідження.

Дисертаційна робота Тань Сяо за своїм змістом і формою є завершеним самостійним дослідженням.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

У цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення дисертаційної роботи, висловимо деякі зауваження та побажання дискусійного характеру:

1. Вважаємо що робота значно виграла б, якби авторка схарактеризувала витoki формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери.

2. У роботі дисертанткою надано аналіз змісту, форм і методів формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери. Проте вважаємо, що варто було б окреслити, які основні негативні явища існують нині в практиці підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в цій країні.

3. У підрозділі 2.1 розкрито зміст, форми, методи, засоби формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР. На наш погляд, доцільно було б розкрити такий досвід в українській педагогіці.

4. У підрозділі 3.2. узагальнений китайський досвід імплементовано в процес підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в освітній процес закладів вищої освіти України. Доцільно було б здійснити цей процес відповідно до обґрунтованої структури формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

5. Дисертанткою узагальнено досвід формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери й окреслено перспективи його творчого використання у сучасних умовах реформування національної вищої музичної освіти в Україні. Доцільно було б укласти і методичні рекомендації щодо формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери.

Висловлені зауваження та побажання не є принциповими й не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Тань Сяо, результати якої відзначаються науковою новизною, є достатньо обґрунтованими, мають теоретичне та практичне значення.

Дисертаційна робота Тань Сяо «Формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням, що відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Вікторія УЛЬЯНОВА

Підпис	<i>Вікторії Ульянової</i>
Засвідчую	<i>С. Козет</i>
Начальник відділу кадрів	<i>[Signature]</i>
« ___ »	20 ___ рік

